

de oorlog in Nederland bekendheid had gekregen met zijn door de Avro uitgezonden 'Gesproken mailbrief' – een programma dat door Radio Oranje in Londen was voortgezet.¹ Hij was in Indië meer dan twintig jaar journalist geweest bij Aneta, en hij was, zoals in ons deel II a vermeld, in november '41 door de directie van Aneta in overleg met Pelt, het hoofd van de Londense Regeringsvoorlichtingsdienst, samen met zijn vrouw, een Indisch-Nederlandse, naar Amerika gezonden, waar hij in New York hoofdredacteur werd van Aneta. In april '42 nu besloten Pelt en van Mook, van Bovene in Australië een Aneta-kantoor te laten openen – dat zinde de Nederlands-Indische Commissie niet: er was in Australië al een *Nigis*, waarom dan ook nog een Aneta-kantoor? Er ging een protest naar Pelt en van Mook, maar dezen handhaafden hun beslissing. Van Bovene en zijn vrouw kwamen eind juni in Australië aan, waar Brisbane de standplaats van het Aneta-kantoor werd: daar zou namelijk in juli MacArthur zijn hoofdkwartier vestigen; talrijke correspondenten waren er bij geaccrediteerd.

Noch van de Commissie, op wier loonlijst hij stond, noch van de *Nigis* kreeg van Bovene enige medewerking. Dat droeg er toe bij dat hij steeds kritischer ging denken over wat hij onder verantwoordelijkheid van de Commissie in Australië zag gebeuren: hij ergerde zich aan de hoge salarissen die uitbetaald werden – en elke mogelijkheid om daar in het publiek protest tegen aan te tekenen ontbrak! De *Nigis* bood hem een functie aan – hij wilde vrij blijven en weigerde (wèl sprak hij herhaaldelijk in de programma's welke de *Nigis* naar Nederlands-Indië deed uitzenden). Hij constateerde dat Anep-Aneta in Engeland en in de Verenigde Staten onafhankelijk kon werken en dat ook de twee in Nederlandse kring veelgelezen weekbladen die in Londen en New York verschenen: *Vrij Nederland* en *The Knickerbocker Weekly*, vrij waren in het uiten van kritiek – waarom werd dan in Australië geen vrije journalistieke arbeid geduld, waartoe, meende hij, alle reden was?

Van maand tot maand werden de verhoudingen slechter. Contact met van der Plas, die in december '42 in Australië aankwam, bracht geen verbetering teweeg. Kort nadien kreeg van Bovene een lichte beroerte. Toen hij vrij spoedig zijn werk kon hervatten, werd zijn salaris zonder enig overleg met hem per 1 mei '43 gehalveerd. Erger nog: de Commissie

¹ De inhoud van deze paragraaf is hoofdzakelijk gebaseerd op de stukken die van Bovene's weduwe, L. E. C. van Bovene-Beynon, overgedragen heeft aan de Indische afdeling van het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie. (IC, 31 704 en 40 842)